

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/79/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3817208815
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Miroslav Mand'ák
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3817208815.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Miroslava Mand'áka a členiek senátu Mgr. Stanislavy Miklánkovej a JUDr. Ivety Sopkovej v právnej veci žalobcu BENCONT COLLECTION a.s., so sídlom Bratislava, Vajnorská 100/A, IČO: 47 967 692, právne zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., so sídlom Bratislava, Martinčekova 13, IČO: 50 361 368, proti žalovanému: D. R., bytom X., o zaplatenie 4.587,31 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k. 16Csp/82/2017-65 zo dňa 25. januára 2018, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovanej náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 9 ods. 6, 7, 8; § 11 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných pôžičkách pre spotrebiteľov v znení platnom do 31.12.2012; § 53 ods. 9, § 100 ods. 1, § 103, § 565 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že z predložených listinných dôkazov nesporne vyplývalo, že na základe uzavretej zmluvy o úvere z 11.10.2011 pôvodný žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 5.000 eur, pričom žalovaná z titulu tohto úveru zaplatila pôvodnému veriteľovi 412,69 eur, čo vplynulo z aktuálneho stavu úveru k 24.04.2017. Preskúmaním uvedenej zmluvy dospel súd prvej inštancie k záveru, že táto nespĺňa náležitosti stanovené v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., pretože v čase podpísania zmluvy bol žalovanou, dňa 14.09.2011, vyplnený len bod 1.2., kde požiadala o úver vo výške 5.000 eur, pričom až pri podpise zmluvy pôvodným žalobcom, dňa 11.10.2011, bol vyplnený bod 3, kde bolo uvedené, že predmetom zmluvy o úvere je poskytnutie úveru vo výške 5.000 eur za tam uvedených podmienok. Táto časť zmluvy však podľa súdu prvej inštancie už nebola daná na podpis žalovanej a žalovaná teda písomne neprijala ďalšie podmienky poskytnutia úveru, a to výšku splátok, splatnosť, výšku úroku, RPMN a ďalšie. Na základe toho súd prvej inštancie dospel k záveru, že v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení platnom v čase uzavretia zmluvy, keďže zmluva neobsahuje uvedené podstatné obsahové náležitosti, ktoré písomne akceptovala i žalovaná, považuje poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov. Keďže uvedený úver považoval za bezúročný a bez poplatkov, žalovaná mala potom poskytnutú pôžičku vo výške 5.000 eur zaplatiť v splátkach vo výške 91,61 eur, pričom prvá splátka bola splatná 25.11.2011. Z výpisu z úverového účtu mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalovaná splácala úver do 25.12.2013, pričom v nasledujúcom období nezaplatila ani jednu splátku. V liste zo dňa 15.05.2014 pôvodný veriteľ zaslal žalovanej oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru k 15.05.2014. Dlh nezaplatila napriek stanovenej lehote v predžalobnej upomienke vo výzve z 28.04.2014, kde bola upozornená, že ak do 15 dní od doručenia uvedenej výzvy nedôjde k úhrade omeškaných splátok v celkovej výške 380,74 eur, bude pôvodný veriteľ oprávnený vyhlásiť úver predčasne splatným. Keďže k úhrade nedošlo, v danom prípade k zosplateniu došlo ku dňu 15.05.2014, pričom list z tohto dňa bol žalovanej doručený dňa 19.05.2014, a to pre nezaplatenie

splátok splatných v januári až v apríli 2014. Ďalej súd prvej inštancie postupoval v zmysle § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a prihladol ex offa na premlčanie práva, ktoré je uplatňované voči spotrebiteľovi. Posudzujúc počiatok plynutia premlčacej doby, podľa § 103 Občianskeho zákonníka, dospel k záveru, že v dôsledku zosplatenia pôžičky pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 25.01.2014, začala plynúť premlčacia doba počnúc januárom 2014, pretože v tomto mesiaci sa stala splatná prvá splátka, pre ktorú došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti pôžičky, pričom trojročná premlčacia doba v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka uplynula dňa 25.01.2017. Ak žalobca podal žalobu na súd prvej inštancie až dňa 22.05.2017, podal ju po uplynutí trojročnej premlčacej doby, a preto žalobu v časti o zaplatenie sumy 4.587,31 eur zamietol. Rovnako považoval za premlčaný i nárok na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 4.587,31 eur od 25.04.2017 do zaplatenia, a to s poukazom na § 110 ods. 3 Občianskeho zákonníka. O náhrade trov konania rozhodol v zmysle § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že trovy konania by prináležali priznať v konaní úspešnej žalovanej, avšak tieto nežiadala priznať, a preto súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalovanej náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktoré dôvodil poukazom na § 365 ods. 1 písm. a), b), d), f), g), h) CSP. Žalobcovi nebolo zrejmé, na základe akých skutočností súd prvej inštancie uvádza, že je povinný v zmysle § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. ex offa prihladnúť na premlčanie. V tejto súvislosti dal do pozornosti, že Ústavný súd SR na verejnom zasadnutí pléna dňa 07.02.2018 rozhodol, že ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR. Ďalej uviedol, že zosplatenie úveru vo svojej podstate znamená zmenu termínu splatnosti všetkých nesplatených splátok na ktoré má veriteľ nárok. Nejde teda o odstúpenie od zmluvy, nakoľko zmluva ostáva i naďalej v platnosti, avšak v dôsledku využitia veriteľovho práva dôjde k zmene termínu splatnosti splátok úveru, a to všetkých, ktoré ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti neboli uhradené. Na základe uvedeného mal za to, že v danom prípade nedošlo k zániku zmluvy odstúpením, naopak zmluva zostala naďalej platná a účinná avšak žalovaný svojím konaním, resp. nekonaním stratil výhodu splátok, na základe čoho si žalobca uplatnil svoje práva na súde prvej inštancie. Navyše, vyhlásením predčasnej splatnosti úveru sa podľa žalobcu premlčuje celý úverový vzťah naraz, tzn. v jednotnej premlčacej dobe, a to odo dňa vyhlásenia predčasnej splatnosti. V tejto súvislosti dal do pozornosti, že súd prvej inštancie podľa neho nesprávne určil začiatok plynutia premlčacej doby. Uviedol, že predčasná splatnosť úveru síce nastala dňa 15.05.2014, avšak žalovaný si predmetnú výzvu na splatenie dlžnej istiny s príslušenstvom prevzal až dňa 19.05.2014. V samotnej výzve na splatenie istiny s príslušenstvom bola žalovanému daná paričná lehota na plnenie, a to 10 kalendárnych dní odo dňa doručenia uvedenej výzvy. Táto lehota na plnenie uplynula dňa 19.05.2014. Z uvedeného vyplýva, že žalobca si mohol prvýkrát uplatniť svoje právo na súde až dňa 30.05.2014, teda deň nasledujúci po dni márneho uplynutia lehoty na dobrovoľné plnenie. Uzavrel, že nárok žalobcu tak nemôže byť premlčaný, nakoľko k jeho premlčaniu by došlo až 31.05.2017. Podľa názoru žalobcu je napadnuté rozhodnutie vo svojom odôvodnení nepreskúmateľné. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 1551/08, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/25/2007, nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 114/08 a sp. zn. II. ÚS 85/06 a ďalšie. Pokiaľ ide o aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka na plynutie premlčacej doby, resp. aplikáciu ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa poukázal na skutočnosť, že článkom II. bod 1. zákona č. 102/2014 Z.z. došlo k novelizácii § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zároveň článkom II. bod 7. zákona č. 102/2014 Z.z. došlo k prijatiu § 879p Občianskeho zákonníka, ktorý zakotvil nepriamu retroaktivitu pre ustanovenia § 53 ods. 4 písm. s), t); § 53 ods. 7 a § 614a. Ďalej podľa článku XIV. zákona č. 102/2014 Z.z. tento zákon nadobudol účinnosť dňa 01.05.2014, okrem čl. I., II bodov 2 až 8. Z uvedeného vyplýva, že na § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje zákaz retroaktivity, a teda nie je možné toto ustanovenie aplikovať na vzťahy, ktoré vznikli pred 01.04.2015. Podľa názoru žalobcu je potrebné na všetky úverové vzťahy, ktoré vznikli pred 01.04.2015 nevyhnutne aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, keďže zákonodarca až s účinnosťou od 01.04.2015 určil výnimku, že spotrebiteľské úverové vzťahy sa spravujú ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Toto jeho tvrdenie nachádza oporu aj v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/4/2012 zo dňa 27.03.2013. Na záver uviedol, že ochrana spotrebiteľa je síce dôležitým faktorom v spoločnosti, avšak mu nemožno poskytovať takú ochranu, ktorá by viedla k jeho jednostrannému zvýhodňovaniu. Súdy sú povinné skúmať konkrétne okolnosti uzatvorenia zmluvy, aj ochrana spotrebiteľa má svoje medzi a v žiadnom prípade ju nie je možné chápať ako obranu jeho ľahkomyselnosti a nezodpovednosti. V tejto súvislosti dal do pozornosti aj odlišné stanovisko sudcu a podpredsedu Ústavného súdu SR, JUDr. Milana Lalička. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alebo alternatívne, aby odvolací súd žalobe vyhovel v celom rozsahu a žalovaného zaviazal na náhradu trov konania.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

5. Podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

6. V preskúmvanej veci je zrejmé, že súd prvej inštancie ako „orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy“ bol povinný vziať na zreteľ § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa a prihliadnúť tak na zákonný dôvod, ktorý bránil priznať plnenie požadované žalobou.

7. Žalobca správne v odvolaní namietal skutočnosť, že dňa 7.2.2018 Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci PL. ÚS 11/2016 vyhlásil nález, podľa ktorého ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ustanovenie, ktoré nie je v súlade s ústavou, stráca účinnosť dňom uverejnenia nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (čl. 125 ods. 3, ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky).

8. Avšak v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie bolo ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinné a súd prvej inštancie bol povinný toto ustanovenie aplikovať. Napriek tomu nález Ústavného súdu SR treba vnímať tak, že ním bol vyhlásený od počiatku existujúci nesúlad napadnutého ustanovenia s Ústavou SR. Nález ústavného súdu - okrem toho, že je právnym dôvodom neúčinnosti nesúladného ustanovenia zákona (ex nunc, od publikovania nálezu v Zbierke zákonov SR) - predstavuje tiež interpretáciu dotknutých ustanovení ústavy (v tomto prípade čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR) v tom zmysle, že ich treba vykladať inak než ich vložil zákonodarcu pri prijímaní nesúladného ustanovenia zákona (v tomto prípade to znamená, že prihliadanie na premlčanie bez námietky strany je v rozpore s týmito ustanoveniami ústavy). Súdny sú pri rozhodovaní viazané nielen zákonom, ale aj ústavou (čl. 144 ods. 1 Ústavy SR). Teda postup súdu prvej inštancie, ktorý v prejednávanej veci použil ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, bol síce v súlade s vtedy účinným zákonom, avšak v rozpore s ústavou, konkrétne s vtedy účinnými ustanoveniami čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR. Takýto protiústavný postup (aj keď išlo o postup v zmysle zákona) predstavuje porušenie práva žalobcu na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

9. Odvolací súd dáva do pozornosti aj uznesenie (zjednocujúce stanovisko) pléna Ústavného súdu SR z 11. októbra 2006 sp. zn. PLz. ÚS 1/06, kde bola riešená otázka okamihu hmotnoprávných účinkov nálezu ústavného súdu a kde ústavný súd okrem iného konštatoval, že hmotnoprávne účinky nálezu vo vzťahu ku konaniam, ktoré ešte neboli právoplatne skončené, nastávajú ex tunc, teda na ustanovenie zákona, ktoré bolo v nesúlade s ústavou, sa hľadí, akoby nebolo nikdy súčasťou právneho poriadku.

10. S ďalšou odvolacou námietkou žalovaného, že § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v novelizovanom znení sa vzťahuje výlučne na právne vzťahy založené po 01.04.2015, sa odvolací súd nestotožnil. Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 OZ), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1.4.2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba expressis verbis vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Obchodného zákonníka na spotrebiteľské záväzky. V súvislosti s uznesením NS SR zo dňa

27.03.2013, sp. zn. 6 MCdo/4/2012 odvolací súd uvádza, že NS SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle ust. § 52 ods. 2 a § 54ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na rozsudok NS SR sp. zn. 3 MCdo/14/2014 zo dňa 21.04.2015, podľa ktorého ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou.

11. Odvolací súd uzatvára, že následná aplikácia protiústavného ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. súdom prvej inštancie v danej veci, predstavuje nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorým bolo znemožnené strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, preto aj keď súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie, tak toto vyhodnocoval len v rozsahu potrebnom pre zistenie premlčania. Pokiaľ by súd prvej inštancie neaplikoval ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z., bez vznesenia námietky premlčania druhou stranou by musel vec posúdiť de facto rovnako, ako keby k premlčaniu nedošlo - teda tak, ako tvrdil žalobca v odvolaní (aj keď z iných dôvodov). Bol preto daný dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b), § 391ods. 1 CSP.

12. Povinnosťou súdu prvej inštancie po vrátení veci bude vyvodiť z vykonaného dokazovania skutkové zistenia v takom rozsahu, aby mohli byť po ich právnom posúdení podkladom pre rozhodnutie o celom predmete sporu v zmysle podanej žaloby žalobcu, a opätovne vo veci rozhodnúť. Pred novým rozhodnutím vo veci bude súd prvej inštancie postupovať v súlade s prípadnými procesnými návrhmi strán sporu, rozhodujúce skutočnosti vyhodnotí podľa zásad uvedených v § 191 ods. 1 CSP, pričom sa vysporiada so všetkými námietkami produkovanými stranami v konaní a tiež uvedenými v odvolaní a vo veci opätovne rozhodne. Svoje rozhodnutie je súd prvej inštancie povinný odôvodniť v súlade so zásadami uvedenými v § 220 ods. 2 CSP (§ 391 ods. 3 CSP).

13. Súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 2 CSP.

14. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinštančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania /§ 396 ods. 3 CSP/.

15. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).